

KURIER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 19 Maja V. S. ROKU 1806.

ROSSYA

S. PETERSBURG VS. 11 Maja. Półkownik X. U. rakow naznaczony kommandantem Uhlickiego półku muszkietyerów. Półkownik Dianow kommandantem Kizlarskim i Szefem półku garnizonowego. Wymazują się z rang listy umarli: Półkownik Sałkow, Podpółkownik Poryczanin, i leibgardyi Siemionowskiej Kapitan X. Weimar. Dystyngwujący się otrzymali rangę wyższą: Major Koczetow, Podporucznicy Czerkaiew, Leichner, Kapitani Chatow, Sielawin, Gramberg. X. Galicin został fligel Adjutantem J. J. M.

BRYTANNIA W.

LONDYN 9 Maja. Pokazuje się z raportu przysłanego do rządu od Adm. Warren, iż ten wódz d. 12 Marca postrzegłszy niedaleko Madery z statki nieznaione, rozkazał Kapitanom Neale i Parkers, okrętu London i fregaty Amazone, wziąć o nich pewną wiadomość. Po całonocnej gonitwie Anglicy zbliżywszy się do Francuzów unikających spotkania, strzelać zaczęli na świtanie. Trwał nieustannie ogień do godziny 10 z rana, i niewprzód ustał, aż Warren z całą eskadrą przybył na miejsce bitwy. Wtenczas poddał zwyciężcom Linois swój okręt Marengo i fregatę Bellepoule zewsząd opasane, które chociaż małą szkodę w ogniu poniosły, uciekać już nie mogły, odwrot mając przecięty. Linois nogę stracił; syn jego znajduje się w liczbie ranionych. Zdobyte statki odesłał Warren do Plymouth, sam pod Maderą z Angielskimi został.

Wyliczając pisma nasze, iak wielkie szkody handlowi kompanii wschodniej Linois przyniosł na morzach Indyjskich krążąc 3 lata od początku wojny. Długo, lecz daremnie nasi żeglarze usiłowali poymać tego nieprzyjaciela; czterokroć był w ręku prawie i zawsze wyszedł z przypadku bez szkody, za pomocą okrętu, który lepiej nad inne żeglował. Mielśmy nadzieję, iż poymany Marengo będzie zdobyczą w świecie najbogatszą; spodziewali się niektórzy znaleźć na nim więcej 7 mill. FS. Dziś pewnie wiemy, że Linois całą zdobycz Indyjską przedawszy na Francuskiej wyspie żeglarzom narodów obojętnych, wszystkie summy przesłał do oyczyzny na okrętach Amerykańskich; na własnych zaś nic nie zatrzymując gotowizny, miał cokolwiek towarów kosztowniejszych. Zawsze jednak zysk jest dla Anglików niemały, że lękać się przestali nieprzyjaciela czynnego, któremu szczęście najdłużey służyło.

Linois po długim krążeniu przy Brezylijskich brzegach i pod wyspą S. Helene, zamyslał powracać do Przygórką dobrej nadziei, gdyż okręta jego 4 letnią żegluga uszkodzone potrzebowały naprawy. Lecz od obojętnych wędrowników ostrzeżony, że ta Batawów osada już się znajduje w mocy Angielskiej, niechętnie powracać musiał do Europy. Od niego Warren miał usłyszeć, iż Hieronim Buonaparte płynąc blisko wyspy S. Helene, spotkał i podbił okręt lin. Angielski. Ten inny być nie może, iak Powerful od 74 arm. wysłany przez Adm. Duckworth z Madery do Indyi wschodniej z doniesieniem, iż Francuzka eskadra w te strony pośpiesza. Gdy zaś niema żadney wątpliwości, że nieprzyjaciół prócz okrętów zniszczonych w S. Domingo, innych dziś nie utrzymuje w Indyi zachodniej, wnosić trzeba, że Willelaumetz i H. Buonaparte 13 wysłanych z Brestu dwoma dywizjami prowadzą do Azji. Wiadomo, że Popham na końcu stycznia wyszedł z Przygórką dobrej nadziei, szukając Adm. Linois tam spodziewanego. Mógł więc spotkać innego wodza, o czém wkrótce pożądaną wiadomość odbiorą Anglicy.

Lecz jeżeli z iedney strony nie jest nam dokładnie znana siła którą Napoleon wyprawił do wschodu, z 13 okrętów lin. czyli też z 7 tylko złożoną; z drugiej strony dobrze wiemy własną potęgę. Admiralicja odejmując Anglikom wszelką troskliwość, ogłosiła, iż Pellew ma 4 okręta od 74 arm. i od 50, i od 40, 4 od 36; Trowbridge 2 od 74, i od 64, 6 od 36. Popham 4 od 64, 2 od 50, 4 od 36. Warren mocniejszą nad inne eskadrę, z 7 okrętów lin. złożoną podobno prowadzi na pomoc, opatrzywszy się w świeżą żywność w Maderze, żądł wypłynąć miał d. 5 Kwietnia. Te 4 eskadry połączone wyniosą 17 okrętów lin. potęga nadto wystarczająca do pokonania Francuzów, gdyby nawet wspartemi byli przez Batawskiego Adm. Hartsinck. Piąta jeszcze eskadra wkrótce z Angielskich portów wynidzie do Azji, złożona z okrętów; Tiger, Orion, Fama, od 74, Polyphemus, Africa od 64, Endymion od 50; pod ich zasłoną kompania Indyjska wysłała bardzo wiele kupieckich statków, i następujące regimenta piechoty: 30, 47, 53, 56, 59, 66, 75, 76, 78 80, 83, 84 85, 94, i regiment Szwajcarski Meuron. Nadto od floty Brest zamykającej oderwany jest Adm. Stirling z okrętami Glory, Barfleur od 98 arm. Mars, Dragon, Revenge, Warrior od 74.

Gdyby ta jeszcze szósta eskadra na wschód wysłana, być miała, nikt iednak nie przyganiłby Admiralicji; nigdy ostrożność zbytęczną nie jest, tam zwłaszcza, gdzie rzecz idzie o zachowanie osad najważniejszych. Rozumieć trzeba, iż nieprzyjaciół mało sprawiwszy w Ameryce, na morzach Europejskich zwyciężony, o lądowaniu myśleć nie mogąc, przedsięwziół doświadczyć, ieśliby nie mógł nam zaszkodzić w Azji. Jeżeli potęga morską i lądową z Brestu wysłaną w Grudniu zdaie się mniej straszna; rządowi naszemu przewidzieć należało, iż ukazanie się niespodziane na morzach Indyjskich floty Francuskiej, może sprawić wrażenie na umysłach Marattów zniechęconych, wielu innych XX. mianowicie zaś obywatelów podbitego Królestwa Mysore. Dla tej przyczyny zapewne Ministrowie tak wiele okrętów i półków do Azji przeznaczają. Każdy statek od kompanii Indyjskiej teraz do Chin wysłany, zabrać powinien 350 żołnierzy, Malabarski 300, Bengalski 250.

Lord S. Vincent po oderwaniu z eskadrami Adm. Harvey i Stirling, nie miał pod Brestem nad 4 okręta lin. utrzymywał iednak swoje stanowisko, dopóki nie przyłączył się Strachan. Ten kupieckie floty odprowadzwszy do wysp Canaryjskich, gdy nieprzyjaciół nie widział, powrócił na morza Europejskie. Adm. Ganteaume albo nie znał słabości Lorda, albo z czasu i pory korzystać nie umiał, i dotąd zachowuje się spokojnie w stanowisku swoim, iakoteż Lallemand w Rochefort; o tym iednak jest wiadomość, że czyni przygotowania do blizkiej żeglugi.

Chociaż komunikacja między Dover i Calais nie ustała jeszcze, nie spodziewamy się iednak rychłego pokoiu. Sama podobno zamiana ieńców celem jest negocjacji dzisiejszej. Jeżeli były podawane z obustron warunki ugodliwe, nie są przyjęte. Słychać, że Fox między innemi domagał się ustąpienia wojsk nieprzyjacielskich z Neapolu, Hollandyi, Szwajcarów, iak dawniejsze traktaty mieć chciały. Francya nawzaajem żądała, abyśmy z Malty wyciągneli. Pierwszy nieprzyjaciół odrzucić miał propozycje nasze; trwając zaś w przedsięwzięciu zniszczenia iak najbardziej Angielskiego handlu, kazał oświadczyć dworowi Lisbońskiemu, że odtąd Portugalskie porty zamknięte być powinny statkom Brytanii W. Ta powieść za prawdę przyjęta w naszej stolicy, sprawiła powszechną troskliwość; lecz poseł korony Portugalskiej pismem urzędowym, które d. 2 prze-

szła do izby kupieckiej, zaprzeczył pogłoskom, o bliżkiem wtargnięciu wojsk Hiszpańskich i Francuzkich, niemniej o zerwaniu związków handlowych między 2 narodami tak dawno przyjaźnią, wzajemną potrzebą i przymerzem połączonemi.

Sidney Smith d. 2 Kwietnia wyszedł pod żagle z Gibraltaru, prowadząc na okręcie swoim Konsula Cartwright, któremu niedawno z Algeru Dey ustąpić kazał. Ma zlecenie Admirała przywrócić zgodę sposobem przyjacielskim; nie wiemy, czyli iemu pozwolono użyć mocy, gdyby upierał się Afrykanin przy niesłusznym pretensjach. To pewna, że Sidney ma w eskadrze swojej kilka bombardyerskich statków.

O wyprawie Sycylii nie ma nic pewnego. G. Craigh chorobą jest złożony w Messinie; zastępca G. Simcoe ma wszelką gotowość do odparcia Francuzów, gdyby lądować śmieli; wspiera usilność tego wodza eskadra dość liczna, którą z pod Cadix przysłał Collingwood. Pośpieszą wkrótce regimenta z załogi Gibraltarskiej wzięte, drugie z Anglii na odsiecz posłane. Gotnie się do żeglugi legion Hannowerski, w którym dziś liczymy głów 15 t. wybornego i dobrze ćwiczonego żołnierza. Dla 12 tysięcznej dywizyi Lorda Catcharta i G. Moore na obronę Sycylii przeznaczonych, Admiralicja potrzebną statków liczbę zgromadziła.

Adm. Francuzki Lessaigue, iak wiadomo, po krótkiej rozprawie z Adm. Duckworth w porcie S. Domingo, gdy okręt Imperial na piasku osiadł, wyszedł z niego, i szczęśliwie trafił do lądu. Ztąd wkrótce pisał do Gubernatora Jamaiki, prosząc o pozwolenie, ażeby mógł bezpiecznie powracać do oyczyzny, i dać sprawę rządowi z czynności swoich. Odmówiono w proźbie. Wspomniony okręt nieprzyjacielski stracił w bitwie i lądowaniu 2 Kapitanów, 3 Poruczników, 600 maytków i żołnierzy, zabitych lub utopionych; reszta ludu z wodzem Lessaigue pomnożyła załogę G. Ferrand.

Pogłoski o rozruchach domowych między Murzynami w S. Domingo ucichły; mówić przestano o niezgodzie panującej między Dessalines i Christophe; pierwszy niedawno wydał urządzenie zciągające się do handlu krajowego. Rzecz ciekawa, czyli Amerykańscy żeglarze, stosując się do uchwały Kongressu, do portów Murzyńskich zawiać przestaną. W Hiszpańskiej prowincyi zupełna spokojność panuje, lud czarny zdaje się dawno nie myśleć o nowym przedsięwzięciu na podbicie tych osad. W części Francuzkiej plantacje cukrowe niegdy kwitające, dziś są słabe; rewolucya zniszczyła młyny, konie, bydło, maszyny, narzędzia do utrzymania onych potrzebne; czynić nowych porządków kapitalistom nie dozwoliła bojaźń naprzód, później śmierć, łupieztwo, i wygnanie; Murzyni o tém nie myślą, przestając na łatwiejszym zysku, iaki mieć jeszcze mogą z plantacyi mniej kosztownych, kawy, bawełny, indychu; których produktów lud czarny podziśdzien bardzo wiele dostarcza handlowi.

Liczba zatrzymanych statków Pruskich pomnaża się codziennie, mamy ich w portach najmniej 400; o żadnym sąd Admiralicji nie dał wyroku; wszystkie w całości utrzymywać pilnie kazano. Ztąd wniosek, że między Anglią i Berlińskim dworem wkrótce ugoda nastąpić może. Już nawet powiadano, że okrętom naszym dane jest pozwolenie zawiać bez przeszkody na rzekę Ems i Trave, iakoteż do portów dawniej Pruskich. Lecz dopóki wyrokiem Królewskim nie będą ogłoszone rzeki wspomniane nie zamkniętymi z jednej i drugiej strony; dopóki żeglarzom naszym nie będzie pozwolono wyraźnie zawiać, gdzie się podoba każdemu, pożądane przywrócenie iednomyślności między rozróżnionemi narodami zostać musi w liczbie niepewnych wiadomości. To przynajmniej niewątpliwa, że floty kupieckie do morza północnego wychodzić nie mogą bez straży wojennych okrętów, którym zalecono, ażeby w tych stronach wstrzymały się od postępów gwałtownych.

Posel Pruski Jacobi jeszcze bawi u nas, chociaż odebrał rozkaz powracać do dworu swego. Lord Lauderdale wyznaczony jest Wielkorządcą Indyjskim, i wkrótce sam wyprowadzi liczną dywizyą wojska na obronę osad naszych przeznaczonego. Fox w spokojniejszej chwili ma przełożyć potrzebę naprawienia administra-

cyi; tyczasem Dyrektorom i urzędnikom cywilnym i wojskowym, ściłą oszczędność zalecono.

W Izbie niższej czytano powtórnie projekt Windhama względem powszechnej obrony Królestwa. Nic nie powiedział Minister na obronę dzieła swojego, przestając na dowodach dawniej złożonych. Miała więc otwarte pole Oppozycya, której naczelnik Canning pokazywał wielorakie niedogodności w projekcie, radząc zwrot uczynić do ustaw dawniejszych; nie zgodziła się na to izba; wniosek Oppozycji odrzucono 235 głosami przeciw 119.

Natychmiast przyjaciele nowych Ministrów wprowadzają inny projekt, nie już zniesienia zupełnego, lecz przynajmniej określenia i zcieśnienia handlu Murzynów. Pokazano, iż Anglicy corocznie wyprowadzają z Afryki 14 t. ludu zakupionego. Półowy nie potrzebią osady naszej; resztę przedajemy postronnym narodom, częstokroć nieprzyjacielskim, które tym sposobem wyspy swoje utrzymują w stanie kwitnym. Nawet 7 t. potrzebować nie będą Anglicy nowych corocznie niewolników, jeśli uczynić zechcą lepsze dla dawnych urządzenie. Na zcieśnieniu tego handlu rzadki szkodować będzie. Miasto Bristol r. 1787 posyłało do Gwinejskich brzegów 27 statków, dziś ledwie 2 posyła. To samo o drugich twierdzić możemy, Liverpool wyiowszy; lecz obywatele tego miasta możni i bogaci, w przemyśle swoim znajdą obfitsze źródło zysków godziwych, któreby nie obrażały ludzkości. Na to wszystko odpowiadał Rose, że Brytannia W. straci corocznie 4 mil. £S. przez mniejszy odbył rękodzieł swoich, które handel Afrykański ożywił; że zysk cały z uszczerbkiem dla nas nie nadgrodzonym, przejdzie do Amerykanów. Zbił iego zarzuty Fox, i oświadczył, że dzisiejsi Ministrowie poczytają się szczęśliwemi, gdy pod ich administracją dzieło tak dawno zaczęte, zbliży się do końca. Jakoż po zebraniu głosów, część większa izby uznała potrzebę i przyzwolność zcieśnienia handlu pomienionego. Rzecz do Parów natychmiast przeniesiona, gdzie Królewicz X. Clarence gorliwie utrzymywał interes handlu bez określenia wolnego.

W izbie wyższej niektórzy troskliwość oświadczyli, ażeby W. Brytannia po zamkniętych portach, zkad najczęściej zboża nam przysyłano, głodu nie doznała. Odpowiedział Lord Moira, że rząd środki przyzwoite przedsięwziął, ażeby obywatele od bojaźni podobnej wolnemi byli. Parowie zatrudniają się pilnie sprawą Melvilla. Reprezentant Whitbread imieniem izby niższej miał 4 godzinną mowę obwiniając Lorda. Słysząc, że Sekretarz iego Trotter stawiony przed sądem miał wyznać, iż summy bardzo znaczne na wydatek floty Królewskiej od Parlamentu przeznaczone wziół, lub na inne departamenta rozdał, bez pozwolenia i wiedzy Podskarbiego; ten więc winnym być nie może zgwałconego prawa, tylko pod szczególnym względem, iż iako najwyższy dozorca powinien był sam wglądać pilnie we wszystko, i ufności nieograniczonej nie dawać słudze niewiernemu, za którego postęпки dziś odpowiadać musi przed narodem. Stawiają zakłady u nas, że ta sprawa przewlecze się najmniej 2 miesiące. Wyznanie Trottera, jeśli prawdziwe jest, ułatwi niemało trudności.

W Lisbońskim porcie długo stała zamknięta fregata Francuzka, obawiając się wynisć na morze w obecności Angielskiej, która do pogoni gotową była. Wysła jednak, ponieważ statek nasz pod baterią lądową blisko stojący, ogniem był od Portugalczyków zagrożony, jeśli by z miejsca ruszył przed upłynieniem czasu prawami naznaczonego. Ten postępek nie może być poczytany za nieprzyjaźń dla nas; tak czynić kazała słuszność narodowi chcącemu zachować obojętność między woiującemi Mocarstwami. W porcie Vigo Hiszpani mieli kilka wojennych okrętów; rozbroione są wszystkie; maytków do Corunna i Ferrolu przeprowadzono.

Gdy rząd Amerykański pozwał do sądu poddanych swoich, którzy G. Miranda pomagali w portach RP. uzbierać okręta, lud zaciągając na wyprawę do Hiszpańskich osad; ten wódz oddaliwszy się z New Yorck przybył do Jacmel w S. Domingo. Okręta Canopus i Jupiter od eskadry Adm. Duckworth zawinęły do Plymouth, i potwierdziły wiadomość dawniejszą, że Anglicy płynąc do Europy, u przygórka Mose i na brzegach wyspy

Cuba o Francuzach nie słyszeli. Statek zaś kupiecki nie dawno z Gwinei do Liverpool przybyły donosił, że na brzegach Afryki zachodniej krążące widział z okręta lin. nieprzyjacielskie od 74 armat, z kilku fregatami; tu jest podobno eskadra mała Kapitana L' Hermite:

Z Indyi wschodniej niepewna wiadomość przysłała, że Scindiah podpisał ugodę z Anglikami; Holcar zaś okazuje skłonność do pokoju. W Bombay słyszano o wyprawie Bresteńskiej floty przeciw osadom naszym jeszcze w Pazdzierniku, to jest z miesiącami pierwej niż wyszła pod żagle. Natychmiast kazano pomnożyć załogę tego miasta do 2600 żołnierza, w przekonaniu, że nieprzyjaciół, jeśli Marattom pomoc dać zechce, najprzód Bombay dobywać musi.

Adm. Collingwood miał wielu maytków i żołnierzy morskich, ranionych i chorych w Gibraltarze; niedawno wszystkim, którzy zdrowie odzyskali, kazał powracać do floty, będąc ostrzeżonym, że Hiszpańska eskadra z 8 okrętów lin. z fregat złożona, port Carthagenę opuściła. Zapewne nieprzyjaciół zmierza do Toulonu, gdzie Francuzi nową potęgę uzbili.

G. Don, który pod Lordem Catchart kommanderował w Hannoverze, został Gubernatorem wyspy Jersey. Jzbie niższej donieśli Ministrowie, że skarb Irlandzki na r. 1806 potrzebuje 8 mill. 175 t. FS. a ponieważ dochody krajowe ledwie czynią tej summy półowę, drugą pożyczkę wypada; na opłacenie zaś procentów od długu nowego ustanowić cło od cukru, żelaza, herbaty, papieru stepowego, wódki. Na wszystko jednogłośnie zezwolono. W tym d. donieśli Kanclerz Petty, że dług narodowy Irlandzki, który przed Unią nie dochodził 30 mill. FS. urosł do 65 mill. FS.

Obywatele miasta Kingstown i wielu innych w Jamajce, oddalającemu się do Europy Adm. Duckworth podali pismo winszując zwycięstwa. Przeciwnym sposobem u nas izba niższa kazała wydać z archiwum wszystkie papiery, z których Reprezentant Paul chce wyczerpnąć dowody złej administracji Wielkorządcy Indyjskiego Lorda Wellesley, którego, iak słysząc, Parowie sądzić zaczęli wraz po skończonej sprawie Melvilla. Lecz nowa sprawa dłuższego czasu potrzebuje, gdy zwłaszcza obwiniony na usprawiedliwienie swoje świadków z Indyi wschodniej zprowadzać zechce.

Po skończonej zimie na wszystkich prawie okrętach składających kanałową flotę Lorda S. Vincent pokazały się choroby, które niemało ludu morskiego w porze wiosennej zabierały. Co przypisać trzeba długiemu krążeniu, i wielorakim niewygodom, chociaż Admiralicja flotę z nawałnościami tak upornie walczącą, we wszystko pilnie opatrywać zwykła. Smutniejsze są wiadomości z wysp cukrowych, gdzie nie tylko na okrętach, ale też na lądzie wielką ponieśliśmy w ludziach szkodę przez choroby zarazliwe; w niektórych regimentach mało żołnierzy, mniej jeszcze Officyerów zostało; wszystkie potrzebują znacznego posiłku. Wyspa Barbados najmniej utraciła; jednakże o żółtej gorączce dawno nie słysząc. Do tej osady G. Ernouf odesłał na słowo GG. Balfour i Montresor, niewiadomo gdzie i iakim sposobem poymanych.

P R U S S Y.

BERLIN 24 Maia. Zakończywszy według zwyczaju rewii wiosenną Fryderyk 3, wielu zasłużonych Officyerów awansował. GL. Pirch został G. infanteryi; GL. Koehler G. Kawaleryi; GM. Kalckreuth GL. Półkownicy otrzymali rangę GM. Wedell, Zweifel, Schack, Szymański, Kraiewski, Kluchner, Greiffenberg, Kauch, Kall, Bereren, Bila, Rudorff, Henckel; Schwerin, Misischeck, Krafft, Roeder, Heyking; przytém wielu Podpółkowników i Majorów wyższy stopień otrzymali.

Przed kilku d. Jungius odprawił szczęśliwie podróż powietrzną w naszej stolicy. Balon jego wznosił się do wysokości stop 15 t. Professor zrobiwszy niektóre doświadczenia Fizyczne, po upłynionych 2 godzinach i pół powrócił na ziemię bez szwanku w Trebbin, miejscy mil 5 i pół stąd odległym.

Wysłany niedawno Major Bronikowski Adjutant Kró-

lewski do głównej kwatery Gustawa Adolfa w Greifswald, powrócił, z iaką odpowiedzią niewiadomo. Regimentom składającym załogę Berlińską, które teraz rewii odprawiły, kazano mieć się w zupełnej gotowości do ruszenia; działa stoją z arsenału wytoczone. G. Kawaleryi Kalckreuth kommanderujący nad granicą Pomeranii Szwedzkiej, ciężko w Pasewalk zachorował; Król wysłał na ratunek sławnego lekarza Hufeland; inny Formey wyjechał do Paryża wezwany od Ludwika Buonaparte. Jeszcze zastępca chorego wodza nie jest wyznaczony; według iednych, Feld Marszałek Moellendorf pośpieszy do obozu; inni komendę najwyższą przeznaczyli GG. Schmettau i Ruchel.

O związkach naszych z Anglikami nic pewnego. Król Pruski zostawiając otwarte, porty dawne państwa swojego, zamknął Hannowerskie statkom Angielskim, iakoteż rzeki Ems, Weser, Elbę, i Trave; dziś mówią, że na Ems i Trave zawiać wolno każdemu; lecz Fryderyk 3 pozwolenia jeszcze nie ogłosił, anież cofnął dawnego zakazu; podobnym sposobem Anglicy w zamiarach swoich nie uczynili podziśdzień żadney odmiany. Czekamy wkrótce powrotu posła naszego Jacobi z Londynu. Tym czasem handel i poddani obu Mocarstw cierpią wiele. Równa jest niepewność, iaki obrót wezmą zatargi nasze z Szwedzką koroną.

A U S T R Y A.

WIEDEN 17 Maia. Powiadano niedawno, że załoga Francuzka z Braunau ustąpiła. Dziś pewnie wiemy, że 1600 dragonii pieszej, która twierdzię zastępowała od początku, iść kazano ku Renowi, gdzie garnizon trzymać będzie w Weseli i Dusseldorf; na iey zaś miejsce do Braunau wkroczyła piechota regularna. Powiększają się magazyny; sucharów nawet bardzo wiele przeprowadzono tu z Auszpurga; co wszystko później ma być przeniesione do Dalmacyi.

Posel nowy Turecki Muhib Effendy, który przed kilku d. iechał przez naszą stolicę do Paryża, ma być człowiek nie pospolitego oświecenia między ziomkami swemi; dwór iego widzieliśmy nie liczny; cały lud swój z Constantinopola morzem wyprawił do Marselli. Przechod wojsk Francuzkich małemi dywizjami przez prowincje Austrii południowe trwa dotąd; w kraju Węgierskim 16 t. wołów na ich potrzebę kupić pozwolono. Nieukontentowanie Turków z nowego sąsiedztwa powiększy się zapewne, jeśli prawdziwa jest wiadomość, że Francuzi domagają się u Porty wrócenia wszelkich dzierżaw, które RP. Wenecka w przeszłych wiekach posiadała na lądzie Greckim i na Archipelagu.

Graf Metternich odwołany z Berlina ma być wyznaczony posłem do Paryża. W stolicy naszej mamy na załodze 3 tylko regimenta piesze, i konny; wszystkie inne posłano do Austrii wyższej. Arcy X. Karol rozkazał z unterofficyerów i żołnierzy niezdatnych do służby formować korpus ludzi potrzebnych do usługi szpitalów wojskowych. Sam niedawno doświadczał pod murami naszymi manewrów wynalazku Półkownika Meyer, któremu oświadczywszy najwyższe ukontentowanie, zalecił te manewry powtórzyć w obecności Cesarza; mają zaś być wkrótce wprowadzone do wszystkich regimentów armii Austriackiej, iako od dawnych lepsze i łatwiejsze do pojęcia.

Podziśdzień ewątpliwa iest pogłoska o zamknięciu portów naszych nad odnogą Adryatycką: rzecz pewna, że do Triestu, Fiume, Zeng, Carlopago dotąd spokojnie zawiają Anglicy. Na pomienionej odnodze ukazywać się zaczęły małe statki Francuzkie uzbrojone w Weneccyi; stąd nowa przeszkoda w handlu dla obojętnych narodów. Dziś mówią, że na mocy pozwolenia danego od Cesarza, Soult z dywizją pójdzie za drugimi do Dalmacyi, pod obowiązkiem płacenia za wszystko gotowizną,

T U R C Y A.

BELGRAD 6 Maia. Zdaie się, iż w naszych stronach rzecz idzie do końca, a wyniszczona domową wojną Serwii, na czas krótki przynajmniej pokoju kosztować zacznie. Ostatnie przypadki zdarzone nad brzegiem Drawy, chytróść załogi w Sabacz, która przez zmyśloną ugodę chciała uspić czułość ludu Chrześcijańskiego, rozstrzygły bardzo umysły. Surową zemstę Muzułmanom głośno zapowiadać poczeli Serwianie, oświadczaiać, iż rychley

zginą do jednego, wszyscy, niżeli powrócą pod dawne iar-
mo, alko też odstępując umowy zawartej z Bekirem po-
zwolą na mieszkanie Turków pośród swojej prowincyi.

Gdy się to dzieje w obozach Czernego, tymczasem
wczora z Belgradu niespodzianie wyciągnięto 2500 Mu-
zulanów, zabrawszy z sobą żywność na dni kilka. Za-
miar ich niewiadomy. Rozumieliśmy z początku, że wy-
cieczkę uczynili dla zdobyczy, zwłaszcza gdy wkrótce
po oddaleniu się ich od murów po słyszano strzelanie. Co-
kolwiek będzie nie zostawili u nas nad 900 Kersylianów
na załodze. Ponieważ Turcy nie powrócili dziś nawet
do miasta, i żadney wiadomości o swoich obrótach nie
dają; wnosząc ztąd zaczęto, że się rzecz stała następują-
cym sposobem. Kersylianie przed 3 dniami wysłali 9 De-
putatów do wodza Czerny bawiącego teraz w Semendryi;
ci imieniem naczelnika Kusanzy Ali traktować mieli o
pokóy ofiarując poddać się sami z Belgradem, jeśliby ich
Chrześcianie przyjąć chcieli do służby wojskowej; po
skończonej zaś wojnie dopuścili mieszkać w kraju.

Dziś słyhać, że Czerny nie odrzucił prośby Ker-
sylianów; służyć będą w Chrześcijańskich obozach tym
sposobem, ażeby Turczyn i był pomieszany z 6 Serwian-
nami, z którymi żołd równy odbierać mają. Naprzód zaś
Belgrad Czernemu poddać powinni. Gdy więc z odpo-
wiedzią deputaci powrócili do miasta, Kusanzy Ali cho-
ciaż myśli swojej nie obiawił ludowi, aniż potwierdził
ugodę, radził iednak Turkom, ażeby zostawiać straż i
bezpieczeństwo twierdzy samym Kersylianom, wyciągne-
li do własnego kraju. Niewiadomo, czyli wyiednał dla
ich bezpieczne przejście u Czernego, i iakich pobudek u-
żył nakłaniając upartych Janczarów do ustąpienia z mia-
sta, w którym tak długo panowali dozwalając sobie swa-
woli wszelkiej. Naypodobniejsza rzecz do prawdy, że
ich skłonił do wyjścia niedostatek żywności, i boiaźń spra-
wiedliwa, ażeby od Chrześcian pomordowanemi nie zo-
stali, gdy w czasie późniejszym kapitulacyi szukać będą.
Czekamy niecierpliwie, co uczyni Kusanzy Ali sobie sa-
memu zostawiony przez oddalenie się Turków, i czyli w
rzeczy samej dziś lub naydalej intro podda Belgrad Czer-
nemu, iak odgłos biega w mieście. Pewniejsze jest pod-
danie się Serwianom twierdzy Sabacz. Tam garnizon do
ostatniego niedostatku przywiedziony, prosił o zawiesze-
nie broni na d. 15. Zezwolił na to wódz Chrześcijański,
pewnym będąc, że w tak krótkim przeciągu czasu odsiecz
żadna przyść nie może obleżonym, a żywności niedo-
statek powiększy się tém bardziej. D. 23 Kwietnia VS.
poświęcony S. Jerzemu, cały naród Chrześcijański obcho-
dził uroczystie, obchodzącemu imieniny swoje naczelnikowi
Jerzemu Czerny oświadczając wdzięczność nayczulszą,
że tak statecznie broni udziałność i nabyte ziemskó-
w swobody.

R Z E S Z A N I E M I E C K A.

RATISBONA 12 Maia. Dziś Arcy Kanclerzowi E-
lektorowi i Seymującym stanom Rzeskim poseł Hanno-
werski Reden podał uroczyste oświadczenie Jerzego 3
przeciw gwałtownemu zaborowi krajów jego dziedzicz-
nych. Tegoż czasu poseł Szwedzki Bildt podał wiado-
my rozkaz Monarchy swego, podpisany przez Graffa
Fersen d. 27 kwietnia, względem zamknięcia portów
Pruskich od Memla do Stettina,

ULM 12 Maja. Minister wojenny Berthier roz-
kazał, ażeby przed końcem terażn. miesiąca następują-
ce regimenta dziś w Bawaryi i Szwabii rozłożone, powra-
cały do oyczyzny rozmaitemi drogami, zgromadzając
się w Strasburgu i Moguncyi, gdzie Ren przejdą; to
jest regimenta huzarskie: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10; regi-
menta strzelców konnych; 2, 5, 10, 11, 12, 13, 16, 21
22. Dywizye Marszałków Bernadotte, Soult, Ney w kra-
jach Bawarskich pozostałe, razem wszystkie po odcią-
gnięciu wyliczonych półków, liczyć nie będą nad 80 t.
żołnierza.

FRANKFORT 12 Maja. W Szwaycarach między
Cantonami powstają domowe niezgody. Przyczyną jest
konfiskata towarów Angielskich w Neufchatel, zakaz han-
dlowania onemi na przyszłość, i boiaźń, ażeby Fran-
cuzki rząd nie rozkazał wydać wszelkiej własności nie-

przyjacielskiej, iaka w Szwaycarach dziś znaydować się
może. Jeden Canton drugiemu wyrzuca złamanie trak-
tatów przez pobłażanie i nieczułość. Słyhać, że Lan-
damman RP. Merian urząd wkrótce złoży, a na mie-
scu onego dostojność naywyższą do końca roku ma pia-
stować Wattenwyl. Z Basel po aresztowaniu przedniey-
szych kupców, wiele towarów Angielskich wyprowadzo-
no do Zurich, Lucerne, Schwitz, Altorf, i Chur; lecz gdy
rządcy Cantonów przyjmować nie kazali, dla boiaźni
prześladowania Francuzkiego, wszystko odprowadzić mu-
siano do Basel.

Mamy wiadomość, iż niektóre posilki Francuzkie z
Bawaryi i Szwabii pośpieszają ku Renowi, naybardziej
konne, które tam utrzymywać się dłużej nie mogły dla
niedostatku furazów. Była nadzieia, że dywizye Davo-
ust, Augereau, Lefevre w naszych stronach stojące, po-
wrócą do oyczyzny; lecz podziśdzień przygotowania ie-
szcze nie czynią do podróży. G. Barboudziś tedy prze-
jeżdżał z Hannoveru do Paryża.

MUNICH 14 Maja. Marszałek Berthier oświadczył,
że 80 t. Francuzów pozostałych w kraju Bawarskim,
przed upłynieniem 4 miesięcy powracać do oyczyzny
nie mają. Taką liczbę żołnierza ponieważ wykarmić nam
trudno, żywność zprowadzić kazał Minister z Cyркуlu
Szwabskiego. W Niemczech południowych dotąd panu-
je gorączka, która w samym Auszburgu 70 osob co ty-
dzień zabierała. Rząd wydał rozkazy względem przed-
kiego grzebieńia umarłych. W témże mieście ogłoszono,
ażeby towarów Angielskich nie posyłać do Szwaycarów.
Do Ratisbony wkrótce spodziewany jest z Rzymu Nun-
cyusz, który z Elektorem Arcy Kanclerzem ułoży Kon-
kordat dla kościołów Katolickich z Apostolską stolicą.

B A T A W S K A. RP.

HAGA 16 Maja. Deputacya od wysokich stanów
wysłana do Paryża dłużej tam zabawi, niż rozumiano.
Słyhać, że Pensyonarz Schimmelpenninck odebrawszy
od Adm. Verhuel dokładną wiadomość, iakim sposobem
negocyacya była zaczęta z Ministrem Talleyrand, i cze-
go po nas żądają zprzymierzeńcy, po długiej radzie z
Konsyliarzami stanu, przesłał deputatom instrukcyę,
ażeby się starali o niektóre odmiany w rządzie naszym
i Konstytucyi.

F R A N C Y A.

PARYZ 13 Maja. Minister wewnętrznych interesów
Champagny pisał do Prefektów departamentowych do-
nosząc, że uroczystość, którą obchodzić miano w terażn.
miesiącu, została odłożoną na koniec Czerwca; na ten
czas przeto z całej Francyi do stolicy mają być prze-
syłane naydoskonalsze plody przemysłu narodowego, dla
odebrania słuszney nagrody. Po skończonym obrząd-
ku Napoleon ma podróż przedsięwzając do Włoch.

Lord Elgin przed wyjazdem do Londynu, konfe-
rencyi kilka odprawił z Ministrem Talleyrand; ztąd wno-
sili niektórzy, że o pokóy z Anglią traktujemy. Niema
na to innego dowodu; owszem słyhać, iż takie z obu-
stron podano warunki, których Anglicy i Francuzi przy-
jąć nie chcieli, to jest powrót dawnym właścicielom
Neapolu, Hannoveru, Malty &c. Niektórzy rozumieją,
że rząd nasz Dworowi Lisbońskiemu przełożył potrzebę
zamknięcia Portugalskich portów Anglikom. Innych zda-
niem ten naród od początku wojny obojętny, zostanie
iak jest teraz.

We Włoszech wszystkie dobra ziemskie do Klaszto-
rów i Kościołów należące skarbowemi ogłoszono. Do Ca-
dix weszły 3 statki Kupieckie z Veracruz przysłane, i
wiadomość przyniosły, że nie w prowincyi Carras,
lecz w Królestwie Peruńskiem bunt odkryty i zgaszo-
ny niedawno został.

WILNO dnia 23 Maja. Dawno spodziewany JP. Do-
ktor Bojanus Professor Weterynaryi w Imperatorskim
Uniwersytecie Wileńskim, d. 20 tu przybył.